

KONST SOM EN GEMENSAM UPPLEVELSE

På den stjärnklara natthimlen rör sig en okänd komet. Du bara måste gå ut och titta på detta märkliga fenomen. På gatan står redan dina grannar och stirrar på kometen. Efter en stund börjar ni prata om det ni upplever tillsammans

TEXT MATHIAS JANSSON

VI HAR ETT behov att uppleva gemensamma saker och delge andra våra erfarenheter. Men idag ligger många offentliga platser öde, de har spelat ut sin roll som mötesplatser. I vårt moderna samhälle har de ersatts med digitala forum och filterbubblor. Kanske kan utställningen *Vävda rum* åter väcka liv i öde torg och andra offentliga rum, och skapa den där känslan av att uppleva någon unikt tillsammans? Inte på grund av en komet då, men med hjälp av ett konstverk? De tror i alla fall konstnärsparet **Lundahl & Seidl** och konstnären **Åsa Cederqvist** som deltar i Riksförbundet Sveriges Konstföreningars stora utställning med offentlig AR-konst som har vernissage över hela landet 20 maj.

Stockholmsbaserade duon **Lundahl & Seidl** har utvecklat en egen konstnärlig metod där de blandar koreografi med nya tekniker som AR, VR och AI för att skapa en omslutande upplevelse hos besökaren. Men det är inte tekniken som är avgörande för dem, utan möjligheten att med dess hjälp skapa delaktighet där besökarens fysiska kropp blir en del av konstverket.

– När vi använder de vita glasögonen som reducerar synintrycken till ljus och skuggor så frågar folk från

konst- och kulturprogrammet på MIT (Massachusetts Institute of Technology) exalterat hur vi programmerade glasögonen, när vi bara har använt ljuset från en ficklampa. Vi arbetar med existerande teknik men det är inte AR och VR som definierar vår konst, utan omslutning, immersion på engelska. Det kan beskrivas som en fördjupad relation till något.

– Det är skärningspunkten mellan kropp och teknik som är intressant. Oavsett vilken teknik vi använder kommer vi alltid att vara en kropp i rummet, därför gillar vi att arbeta direkt med konstbesökarens egna kroppar som medium. I *Eternal return*-serien använder vi visserligen VR och spelmotorer, men det är framförallt en undersökning av virtuell verklighet och hur den utvecklar en slags förmåga eller känslighet och kan skapa relation med andra livsformer och tidsprocesser.

Delaktighet och samarbete är viktiga inslag i **Lundahl & Seidls** konstnärskap. I verket *Echoes of alternative histories*, som visades på Documenta 15 i Kassel förra året, behövde två besökare samarbeta för att kunna utföra verket tillsammans.

– Genom röstinstruktioner och tre-

dimensionellt ljud i hörlurar så koreograferas besökarens rörelse i utställningsrummet. En av dem förkroppsligar kvaliteter hos vatten, den andre sten. De kan bara dela varandras verkligheter genom att samverka som två kompletterande krafter som tillsammans bildar en flod.

Konstverket utvecklades sedan till *River biographies* där upp till 30 personer tillsammans i grupp kan uppleva hur stenen påverkar vattnets flöde och hur vatten formar bergets och stens topografi.

UTSTÄLLNINGEN *VÄVDA RUM* kommer att använda sig av AR-teknik och besökarna ska kunna uppleva konst i sin mobiltelefon på olika offentliga plaster. Man kan lätt tro att det blir en utställning där alla besökare bara kommer att gå omkring och stirra på sina skärmarm, inneslutna i sina egna bubblor. Men **Lundahl & Seidl** har andra erfarenheter av hur AR-konst fungerar.

– Paradoxalt nog så tycks det här gränssnittet mot världen ofta hjälpa människor att närma sig främlingar, och gå bortom sina vanemönster i offentliga miljöer, när det sker inom ramarna av ett konstverk. Det är vår erfarenhet

Submission (2021), AR-verk, Åsa Cederqvist.

från till exempel vårt verk *Okänt moln*. På samma sätt som människor lockas ut i natten för att uppleva en komet eller se den första snön falla så finns det en längtan efter resonans med världen som för dem samman.

Konstnären **Åsa Cederqvist** har liknande erfarenhet av att arbeta med AR-konst. Även för henne är kroppen central, och känslan av att uppleva något tillsammans med andra. Ett exempel är verket *Submission* från 2021.

– "Submission" visar på både en uppgivenhet, men också en önskan att hänge sig åt något »större« än en själv, uppgå i en andlighet och spirituellt varande. Verket kom till efter en tid av utmattningssymptom, som hade manifesterats både kroppsligt och själsligt i mig. Verket är i nuläget ett placerbart AR-verk, som jag presenterar på vald plats. I verket ser vi en kropp som faller i mycket utdragen takt ovanför en vattenpöl på marken. Det ångar från pölen och kroppen som om det var gryning. Jag tänkte på hur vi är underkastade vår tid och våra begär, men även vår plats på jorden. Om det inte vore för gravitationen skulle vi falla ut i rymden. Varje dag faller vi och varje dag dör våra celler och våra vävnader kommer förmultna och åter bli till jord. Vi är ofta omedvetna om detta, men ändå är vi underkastade denna cykel. Vattenpölen blir som ett minne eller en portal till det som fanns här för länge sedan,

eller så som det kan komma att bli.

– Kroppen (som återkommer i flera av mina AR verk) kommer ur filmverket *Mama Dada Gaga* där vi i en symbolisk scen krymper ihop och hoppar i en degbunke. Därigenom blir vi ett med materialet, vi blir Lekmaterialet, en gegg som håller på att bli något. Sen lät jag skanna in denna degklädda kropp in i 3D så att den kan kräla in i mina andra verk.

ÄVEN CEDERQVIST SER AR-tekniken som en möjlighet att skapa samarbete och deltagande med besökaren. Mobilen, som nästan alla idag bär med oss, kan fungera som ett fönster in till konstens värld.

– AR står för mig för en slags förlängning från en materialitet, eller levande entitet, till en annan. Du kan skapa omslutande upplevelser du kan hålla i din hand, men samtidigt dela med andra. Som en bärbar teater. Det kan innehålla en blandning av olika uttryck som dramaturgi, ljud, film, skulptur och interaktivitet och koppla upp dig mot en verklig värld. Som ett trolleri, precis som teatertekniken, filmen och grottmålningarna en gång var.

– Sen en tid har många av oss fått kroppsliga förlängningar genom våra telefoner och datorer, där vi kan vara närvarande i skilda parallella rum och verkligheter. Det hjälper oss att gå över både mentala och kroppsliga gränser,

på gott och ont. Jag är intresserad av vad den nya tekniken kan göra för oss, men också hur den kan komma att förändra våra tusenåriga instinkter och beteenden. Vi är inläggande individer med naturligt komplexa nervsystem, som måste stimuleras med mångfald av upplevelser och tankar för att utvecklas.

CEDERQVIST HAR GENOM åren arbetat med olika medier som skulptur, textil, performance, film och installation. AR ser om hon som en naturlig fortsättning på sitt konstnärskap, men oavsett medium så strävar hon att arbeta i gränslandet mellan verklighet och fiktion.

– Just AR är intressant teknik för mig då jag tycker det är nåt slags hjälpmedel för våra medvetanden att flyta mellan det rationella och det drömska, abstrakta tänkandet. En påminnelse att existensen även pågår utanför våra samhällsrådande normer. Just gränssnittet mellan det fysiska och det immateriella, och mellan verklighet och fiktion lockar mig som mest. För oavsett vilket medium jag väljer är det oftast utifrån att vilja peka på en närvaro, ett nu. Nu är många av oss i parallella rum genom våra telefoner och datorer, och om tio år kanske vi är någon annanstans? ●

Mathias Jansson är informatör hos Riksförbundet Sveriges konstföreningar

Dessa artiklar publiceras i samarbete med Riksförbundet Sveriges Konstföreningar. Kontakt: info@sverigeskonstforeningar.nu